

večkrat letno, po možnosti vsak mesec, znanstvene in diskusijske sestanke ali ekskurzije, na katerih bi si ogledali znamenitosti v zvezi s programom društva. Izmenjavali bi tudi predavatelje s sekcijami iz drugih republik, predvsem s Hrvaške.

Jesen l. 1976 organizira matično društvo preko sekcije Hrvaške in njene podružnice na Reki znanstveni sestanek v Poreču, kjer bodo obravnavali zgodovino zdravstva v Istri. Na sestanku bodo sodelovali tudi strokovnjaki iz Italije. Naša sekcija ima za svojo dolžnost, da na sestanku sodeluje, predvsem zato, ker je velik del Istre dolgo spadal pod deželo Kranjsko in so bili slovenski strokovnjaki med prvimi organizatorji zdravniške in veterinarske službe pa tudi med NOB sta na področju slovenske Istre delovali slovenska partizanska sanitetna in veterinarska služba.

Zanimanje za to dejavnost pri nas nam pove dejstvo, da je doslej prijavilo vstop v društvo že 42 članov, od tega je 17 zdravnikov, 5 veterinarjev, 5 farmacevtov, 4 biologi, 4 zgodovinarji, 2 etnologa, po en botanik, agronom, pravnik in kulturni zgodovinar.

Namen Znanstvenega društva je, da zbira zgodovinarje medicine, farmacije, veterine in drugih vej znanosti, katerih delo se ujema z nalogami društva, da bi vsi ti skupno organizirali, usklajevali in izpopolnjevali raziskovalno delo na področju zdravstvene kulture na slovenskem ozemlju. Moram poudariti, da so omenjeni znanstveni sestanki v bistvu katedre znanstvenega društva.

Lansko jesen je organiziralo preko sekcije Vojvodine znanstveni sestanek medikohistorikov podonavskih držav v Novem Sadu. Na njem so obravnavali zgodovino zdravstvene kulture v teh državah, sklenili pa so, da bodo ti sestanki stalni – izmenoma v eni od teh držav. Obvezo, za organizacijo prihodnjega je prevzela Bolgarija.

Referate znanstvenih sestankov objavlja društvo v Zborniku radova naučnih sastanaka. Od l. 1961 izdaja Acta historica medicinae, pharmaciae, veterinae. Letno izhajata dve številki. Društvo izdaja občasno tudi Biltene, v katerih obvešča članstvo o aktualnih problemih in dejavnosti društva. Poleg tega občasno tudi knjige, ki so jih napisali člani s področja tematike, ki jo obravnava društvo. Tudi posamezne sekcije izdajajo svoje periodike. Sekcija za Srbijo Arhiv za istoriju zdravstvene kulture Srbije, sekcija za Vojvodino pa Zbornik radova naučnih sastanaka.

Milan Dolenc

knjižne novosti

Kumer Zmaga, Pesem slovenske dežele. Obzorja Maribor 1975, str. 679, mus. not., ilustr., 2 plošči

Knjiga je izbor slovenske ljudske pesemske ustvarjalnosti. Vsak izbor pesmi je zelo subjektiven in je obarvan z avtorjevo „naravnostjo“ in okusom. Zato je razumljivo, da je tudi antologija ljudskih pesmi Zmage Kumrove malo subjektivno „obarvana.“ Toda avtorica je pri sestavljanju in izboru imela pred očmi širše znanstvene vidike, ki so jo omejevali v njenem osebnem izboru: v antologijo je hotela zajeti kar največ pesmi. Te so dokaj enakomerno zajete iz vseh pokrajin celotnega slov. etničn. ozemlja, po vrstah in po načinu petja (moško, žensko, enoglasno, večglasno) itd. Ta načela, izbirni način pa je avtorica upoštevala samo pri izbiri gradiva. Pri njegovi ureditvi v antologiji pa se je kljub znanstvenemu pristopu in metodi izognila standardni delitvi, saj pesmi ni razvrstila po vsebini ali metričnih in muzikalnih shemah, ampak si je za osnovo vzela koledarsko leto od pomladi do konca zime in ob njem nanizala 18 ciklov pesmi. Taka razporeditev se lahko zdi romantično-idilična, toda že površni pregled izbranega gradiva pokaže njeno premišljenost in učinkovitost: ljudska pesem postane in ostane to kar je – življenjski sopotnik slov. človeka. Pri taki odločitvi avtorice se je stopila v ospredje pesem v njeni življenjski funkciji, pokazala se je kot živ organizem, ne pa mrtva arhaična tvorba, ki jo umetno ohranjamo zaradi njene morebitne literarno zgodovinske vrednosti.

Tem 537 primerom ljudske pesmi je avtorica dodala kratek predgovor in daljšo, 108 strani obsegajočo študijo o funkciji, pomenu, oblikovanju in glasbeni podobi te pesmi. Daljši povzetek študije in krajši povzetki pesmi so tudi v angleščini. Zanimivo gradivo je oživljeno z dokumentarnimi terenskimi posnetki na dveh ploščah.

Knjiga, namenjena predvsem znanstvenemu proučevanju, je sestavljena in pisana po avtoričinem načelu poljudnosti in razumljivosti, tako da je dostopna širšemu krogu bralcev. Študija, predvsem pa gradivo samo, ne dajeta ultimativnih sklepov, ampak celo izzivata k širšemu pogovoru o ljudski besedni in glasbeni ustvarjalnosti in njenih nosilcih.

Marko Terseglav

Künzig Johannes – Werner Waltraut, Volksballaden und Erzähllieder. Ein Repertorium unserer Tonaufnahmen. Volkskundearchiv des Instituts für ostdeutsche Volkskunde, Freiburg, 1975, 288 str., ilustr., mel.

Bolj ko se širi in pogloblja raziskovanje besedil ljudskih balad, bolj se čuti potreba po čim popolnejšem pregledu primerov z enako ali sorodno snovjo, saj se le tako izognemo nevarnosti, da bi prenačljeno ali narobe sklepali o izvoru in razvoju posameznih vsebinskih tipov. Zato so morda bolj kot zbirke, ki si že zaradi prostora težko privoščijo več variant iste pesmi, dobrodošli seznam vsebinskih povzetkov, iz katerih raziskovalec hitro razbere, kje mu je še iskati snov, ki jo obravnava. Tak seznam je tudi pričujoča knjiga.

Po kratkem uvodu, v katerem avtorja pojasnita, od kdaj, kje in kako sta zbirala pripovedne pesmi za svoj institut, in omenita doslej izšle objave na ploščah, je najprej podan seznam baladnih tipov. Vseh je 85, navedeni pa so po naslovih, ki so v nemški folkloristiki udomačeni, čeprav ne splošno razumljivi. Nato se vrstijo podatki o posnetkih za vsak tip posebej. Navedene so prve vrstice besedila, povzetek vsebine in začetek napeva. Kjer je bilo mogoče, je dodana tudi bibliografija objav in morebitnih razprav o pesmi, marsikje pa je zraven še slika pevca. Na koncu je seznam literature, doslej objavljenih gramofonskih plošč in seznam pesemskih tipov ali snovi.

Čeprav knjiga ni baladni indeks v navadnem pomenu besede in se omejuje samo na zvočno gradivo ene ustanove, bo vendar koristna vsakemu raziskovalcu evropskih pripovednih pesmi.

Rumänische Volksballaden. Zusammengestellt und hrsg. von Al. I. Amzulescu. Übersetzt und neubearbeitet... von Helga Stein. Thematischer Index. Bukarest 1964 – Freiburg i.Br. 1974. VIII + 201 str.

Delo je nastalo v okviru prizadevanj za sestavo indeksa evropskih ljudskih balad, ki ga ima v načrtu mednarodna komisija za ljudsko pesništvo pri S.I.E.F. (gl. Glasnik SED 15/1975, št. 5, str. 21). Neposredna pobuda zanj pa je bilo spoznanje, da ostane marsikatero pomembno delo neznano ali neupoštevano, ker je napisano v jeziku malega naroda. Kot pove H. Stein v pogovoru, je vsebinski pregled romunskih balad objavil že l. 1964 A. I. Amzulescu v l. delu svoje zbirke „Balade populare românești“ (str. 107–245) in v predhodni študiji podal značilnosti te pesemske vrste v Romuniji, upoštevač njeno funkcijo, razvoj in sedanje stanje. Zanimiva je ugotovitev, da more biti pesem z isto snovjo na jugu dežele oblikovana v epskem slogu, na severu pa v baladnem, da more biti po funkciji tudi kolednica oz. v pokrajini Maramureș „doina“. Zato se pri odbiranju gradiva za indeks ni bilo mogoče omejiti samo na izrazite balade, marveč upoštevati pripovedne pesmi nasploh. Podobno smo morali ravnati tudi pri slovenskem baladnem indeksu. Da bi bilo gradivo dostopnejše strokovni javnosti, je Steinova pregled Al. Amzulesca ne samo prevedla, marveč tudi preuredila po zdaj veljavnih mednarodnih načelih, sprejetih na posvetovanju omenjene komisije l. 1966. Ohranila pa je prvotno oštevilčenje tipov in se tudi glede bibliografije sklicuje na izvirnik. Med tiskanjem prevoda je Amzulescu izdal še eno knjigo balad, ki pa je mogla biti upoštevana samo v dodatku.

Za preglednim seznamom baladnih tipov so v knjigi povzetki njihove vsebine z morebitnimi variantami, nato pa seznam tipov po Amzulescu in ustrezná zaporedna številka v prevodu. Na koncu je še zemljevid Romunije in stvarno kazalo.